

Consolidarea fiscala, veriga lipsa din noua viziune a UE asupra impozitarii companiilor

Agenda Uniunii Europene (UE) privind reforma impozitarii companiilor, publicata recent de Comisia Europeana (CE), este prezentata ca fiind una „noua și ambițioasă”, „adaptata exigențelor viitorului” și care are drept scop crearea unui mediu de afaceri echitabil și stabil pentru a stimula creșterea sustenabila a economiei europene. La o analiza mai atenta, însă, se observa faptul ca noul plan reprezinta o declarație de susținere a reformei fiscale internaționale propuse de OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) care, recent, a primit și susținerea SUA, principalul opozant în anii trecuți, și de renunțare la o parte importanta a agendei europene promovate în ultimele doua decenii, respectiv consolidarea fiscala la nivel european.

Conform comunicarii, CE va prezenta, pâna în 2023, un nou cadru pentru impozitarea întreprinderilor în UE, cu scopul de a reduce sarcinile administrative, de a elimina barierele fiscale și de a le crea un mediu mai favorabil în cadrul pieței unice. Pe de alta parte, cadrul de reglementare propus, intitulat „Business in Europe: Framework for IncomeTaxation” (BEFIT), „va înlocui actuala propunere privind o baza fiscala consolidata comuna a societăților (CCCTB – Common Consolidated Corporate Tax Base), care va fi retrasa”.

Planurile UE cu privire la taxarea profiturilor, blocate de lipsa de consens

Considerata pâna de curând cea mai ambițioasă reforma fiscala propusa de UE în domeniul impozitarii profiturilor și un pas important catre o uniune fiscala, baza fiscala consolidata comuna a companiilor a întâmpinat, pe parcursul celor doua decenii de la prima inițiativa pe tema, numeroase bariere, drept pentru care a îmbracat mai multe forme și, în final, a ajuns sa fie complet abandonata, având în vedere comunicarea recenta a comisiei.

Prima inițiativa a CE pentru stabilirea unei baze fiscale comune dateaza din 2001, fiind lansata în contextul strategiei Lisabona, construita în jurul conceptului de competitivitate. Propunerea a fost amânata de mai multe ori din cauza lipsei de consens din partea statelor membre, dar în 2016 a fost relansata pe doua direcții – (1) baza fiscala comuna (CCTB), constând în adoptarea unei legislații unitare la nivel european pentru calcularea impozitului pe profit, și (2) baza fiscala consolidata comuna (CCCTB), de completare a CCTB cu norme de consolidare și reguli de repartizare a bazei de impozitare a profiturilor între statele membre. În martie 2018, cele doua proiecte au fost adoptate de parlamentul european, dar procesul de legiferare s-a blocat în acel punct.

Inițiatorii proiectelor privind baza comuna și consolidata de impozitare a companiilor au pornit de la ideea ca regulile unice vor aduce mai multa claritate și predictibilitate în calcularea impozitelor pe profit pentru companiile

care activează în statele membre, vor simplifica procedurile de raportare și vor spori veniturile bugetelor naționale. În plus, uniformizarea legislațiilor naționale din UE ar fi înlăturat o parte din costurile administrative, considerate piedici în calea investițiilor. Totodată, companiile nu ar mai fi fost obligate să întocmească dosarul prețurilor de transfer pentru tranzacțiile realizate cu firmele din UE ale grupului, ceea ce ar fi dus la o diminuare a poverii administrative fiscale.

Oponenții acestui sistem au contestat adoptarea noii baze comune, invocând principiul subsidiarității (neintervenția uniunii pe o temă care poate fi reglementată eficient de statele membre), dar și estimări privind pierderi de venituri bugetare pentru unele state. Totodată, aceștia au susținut că UE nu ar trebui să aibă reglementări diferite de cele internaționale ale OECD, respectiv față de proiectul de combatere a erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor (Base Erosion and Profit Shifting - BEPS), având în vedere că anumite acțiuni din acest plan au fost, deja, preluate în directive UE, cum ar fi directiva împotriva evitării taxelor (anti tax avoidance directive - ATAD).

Ce a mai rămas din cea mai ambițioasă reforma fiscală?

Prin noul cadru de reglementare propus, BEFIT, CE schimbă din nou abordarea și decide să meargă mai departe numai cu partea de uniformizarea a legislației (CCTB). În plus, CE reconfirmă susținerea reformei fiscale propuse de OECD care vizează, pe de o parte, taxarea economiei digitale (Pilonul I) și, pe de altă parte, impunerea unui impozit minim pe profit la nivel global (Pilonul II).

Dintre măsurile specifice menționate în noua inițiativă, doar câteva sunt preluate din planul anterior, acelea pe care probabil s-a ajuns deja la un consens în discuțiile dintre statele membre. Printre acestea se numără asigurarea transparenței publice, prin propunerea ca anumite întreprinderi mari, care își desfășoară activitatea în UE, să publice cotele lor efective de impozitare (această transparență este asigurată prin intermediul directivelor privind cooperarea administrativă – DAC). De asemenea, utilizarea abuzivă a societăților de tip „cutie poștală” va fi abordată prin noi măsuri împotriva evitării obligațiilor fiscale, ca o consecință a măsurilor anti BEPS. În plus, noua agendă cuprinde inițiative referitoare la tratamentul intern al pierderilor (pentru a permite recuperarea pierderilor din profiturile impozabile obținute cel puțin în exercițiul financiar precedent), dar și reguli privind deductibilitatea capitalului (cu scopul de a favoriza finanțarea activităților prin capitaluri proprii, mai degrabă decât prin împrumuturi).

În concluzie, agenda Comisiei Europene privind impozitarea companiilor a fost, practic, redusă la un plan mai puțin ambițios, care să se plieze mai degrabă pe propunerea OECD decât pe promisiunile anterioare. În aceste condiții, rămâne pe masa discuțiilor elaborarea unei legislații comune privind taxarea companiilor la nivel european, care să presupună o bază comună de calcul pentru impozitul pe profit și, implicit, o simplificare a procesului de conformare. Cu toate acestea, renunțarea la consolidare face ca depunerea unei singure declarații pentru impozitul pe profit de către o companie cu activități în mai multe state membre să rămână la nivel de deziderat.

Nu în ultimul rând, chiar și noua agendă fiscală a UE rămâne incertă, având în vedere, pe de o parte, că la nivelul OECD nu s-a întrunit consensul necesar pe detaliile reformei fiscale propuse, deși șansele au crescut semnificativ după deblocarea anunțată de SUA în primăvara acestui an, și, pe de altă parte, că procesul de legiferare în UE rămâne greu atât timp cât se păstrează votul în unanimitate pe inițiativele legate de fiscalitate.